

C a r i b i s c h N e d e r l a n d

I N B E E L D

Een fotoverslag van de eerste drie jaar samenwerking tussen VROM, Verkeer en Waterstaat en Rijkswaterstaat met Bonaire, St.Eustatius en Saba

Bonaire, St.Eustatius en Saba in beeld

C a r i b i s c h N e d e r l a n d I N B E E L D

Een fotoverslag van de eerste drie jaar samenwerking tussen VROM, Verkeer en Waterstaat en Rijkswaterstaat met Bonaire, St.Eustatius en Saba

Dit fotoboek is een uitgave van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu | maart 2013

Bonaire, St.Eustatius en Saba in beeld

I N L E I D I N G

In juni 2009 vertrok de eerste kwartiermaker van het toenmalige Ministerie van VROM naar Bonaire. Op de Caribische eilanden werd daar inmiddels onder bestuurlijke bezieling van Henk Kamp hard gewerkt aan de vorming van drie bijzondere openbare lichamen: Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Eilanden die per 10 oktober 2010 onderdeel moesten gaan uitmaken van Nederland. Een enorme klus zeker voor het werkdomein van het Ministerie van VROM. Op de leest van drie kleine eilanden, ver van Nederland met een andere cultuur, duurzaamheidsbesef en voorzieningenniveau, moest een haalbare en betaalbare ambitie voor de leefomgeving geformuleerd (en geïmplementeerd) worden.

In september 2009 was het VROM team voor Caribisch Nederland compleet. Met een coördinator in Nederland, een kwartiermaker op Bonaire, een kwartiermaker op Sint Eustatius en Saba, een inspecteur voor alle Caribische eilanden en een team van adviseurs bij de verschillende beleidsdirecties van het Ministerie van

VROM kon men aan de slag. Op de eilanden waren de belangrijkste taken: het treffen van voorbereidingen, het inventariseren van de knelpunten en het geven van ondersteuning aan het eilandsbestuur. Door de beleidsdirectie in Nederland werd gewerkt aan oplossingen: beleidsmatig, wetgevingstechnisch en financieel.

Elk ministerie had eind 2009 een kwartiermaker of team naar de eilanden uitgezonden die werden gehuisvest bij de Rijksdienst Caribisch Nederland. Door de korte fysieke lijnen kon hier maatwerk worden geleverd. Zeker met het voormalige Ministerie van LNV en Verkeer en Waterstaat kon effectief worden samengewerkt. Een voorbeeld is de samenwerking op het gebied van afvalwater. Gezuiverd afvalwater wordt dadelijk gebruikt voor het kweken van veevoeder. Door dit voer kunnen geiten en schapen op hun eigen terrein blijven en wordt erosie van de natuur en daarmee aantasting van het koraalrif beperkt.

Met het aantreden van een nieuwe regering werden in 2011 de rijkstaken op het gebied van leefomgeving, verkeer en waterstaat samengevoegd in het Ministerie Infrastructuur en Milieu. Deze samenvoeging had ook gevolgen voor de werkwijze op de eilanden. Rijkswaterstaat werd ook steeds meer betrokken bij de uitvoering.

Dit boek geeft een fotoverslag van de eerste drie jaar samenwerking tussen het ministerie van VROM, het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en Rijkswaterstaat met Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Een bijzondere periode waarin hard is gewerkt aan de verbetering van de leefomgeving en infrastructuur. Een periode met tastbare resultaten zoals de Wet VROM BES, de renovatie van het vliegveld en de aanleg van een riolering en een waterzuiveringsinstallatie op Bonaire. Maar ook minder zichtbare resultaten als het initiëren en mede opstellen van plannen voor de afvalinzameling, de inrichting van een nieuwe organisatiestructuur en de ontwikkeling en scholing van overheden en bedrijven.

Het werk zit er nog lang niet op. De aankomende decennia liggen er nog genoeg opgaves waar samenwerking noodzakelijk is. Een samenwerking waar de waarden en belevingen hetzelfde lijken maar vaak totaal verschillend zijn. De les, na drie jaar ervaring op de eilanden, is dat het de mensen zijn die het doen. "Beter een goede buur dan een verre vriend" geldt zeker voor de Caribische eilanden. Vanuit Nederland is en blijft het moeilijk om effectieve maatregelen te bepalen. Zeker voor een beleidsdepartement waar uitvoering van beleid niet de core-business is. Succes zal door vele andere landen worden gezien.

Wij wensen alle collega's die aan de verdere ontwikkeling van Bonaire, Sint Eustatius en Saba zullen werken veel geduld, wijsheid en plezier toe. Wij hopen dat dit boek hiervoor inspiratie is!

Bonaire, St.Eustatius en Saba in beeld

Bonaire

Bonaire is het grootste en meest zuidelijke eiland van Caribisch Nederland. Het eiland is 40 km lang en 5 tot 12 km breed. Bonaire bestaat uit een kern van oud stollings- en afzettingsgesteente dat zich meer dan honderd miljoen jaar geleden door onderzeese uitbarstingen heeft gevormd. Door de geologische processen is een eiland ontstaan met in het noordwesten een heuvellandschap, in het midden een terrassenlandschap en in het zuiden een vrij laag en vlak landschap. In het zuiden vindt men ook zoutpannen. Hoogste punt is de "Brandaris" (241m). De hoofdplaats is Kralendijk.

Bonaire is een uniek natuurgebied met een fragiel eco-systeem. Het is een belangrijke broedplaats voor zeeschildpadden. Bonaire heeft de mooiste riffen van het Caribisch gebied. Duiktoerisme is daarom een belangrijke peiler voor de economie van Bonaire. Naast de opslag van olie (BOPEC) en zoutwinning (Cargill) vinden er op het eiland nauwelijks industriële activiteiten plaats.

Oppervlakte	288 km2
Neerslag (2011)	852,7 mm
Gemiddelde temperatuur	27,8 °C
Bevolking (31 december 2010)	15.666 (54 inwoners per km2)
Mediaal maandelijks inkomen (2010)	\$ 840 tot \$ 1400
Elektriciteit productie (2011)	85,1 miljoen kWh (waarvan 30 % - 50% door windenergie)
Waterproductie (X 1000 m3)	1248 (WEB) daarnaast nog productie door hotels en BOPEC.
Scheepsbewegingen (2011)	900 waarvan 291 tankers en 132 cruise schepen
Luchtvaartpassagiers (2011)	445.615 personen
Wegen	342 km2 waarvan 200 km2 geasfalteerd
Afvalverwerking	Afval wordt ongescheiden gestort. Er is 1 legale stortplaats en er zijn tientallen illegale stortplaatsen. Gescheiden inzameling en verwerking is in voorbereiding
Afval waterzuivering	Zuivering in aanbouw voor Kralendijk, momenteel merendeels septic tank of beerput
Milieubelastende inrichtingen	onbekend, waarschijnlijk meer dan 300 waarvan enkele risicovolle inrichtingen (BOPEC, Curiol en Valero)
Natuurparken	Washington Slagbaai Nationaal Park, Bonaire National Marine Park en Klein Bonaire

Bron: o.a. Dutch Caribbean Statistical Booklet 2012 en Openbaar Lichaam Bonaire

St. Eustatius

Sint-Eustatius behoort met Saba en Sint Maarten tot de Bovenwindse Eilanden. De bovenwindse eilanden worden regelmatig getroffen door orkanen. Het eiland wordt door de plaatselijke bevolking Statia genoemd. Het eiland bestaat uit een slapende vulkaan in het zuidoosten van het eiland, The Quill genaamd en een uitgedoofd vulkanisch gebied in het noorden van het eiland, met daartussen een betrekkelijk vlak terrein. De hoofdplaats is Oranjestad.

Het eiland heeft een zeer rijke historie. Het eiland werd in de tijd van West-Indische Compagnie ook wel "The Golden Rock" genoemd. Toen de Amerikanen hun vrijheidsstrijd tegen de Engelsen begonnen, leverden de Nederlanders hen wapens via Sint-Eustatius. Het eiland was het eerste ter wereld dat de Verenigde Staten erkende als onafhankelijke mogendheid. De opslag van olieproducten (Nustar) die op het eiland plaatsvindt, is qua doorvoer een van de grootste ter wereld. Naast de opslag van olie vinden er op het eiland nauwelijks economische activiteiten plaats.

Oppervlakte	21 km2
Neerslag (2011)	932 mm per jaar
Gemiddelde temperatuur	26,6 °C
Bevolking (31 december 2010)	3.643 (173 inwoners/km2)
Mediaal maandelijks inkomen	-
Elektriciteit productie (2011)	12,6 miljoen kWh
Waterproductie (X 1000 m3)	Er is een waterproductiebedrijf. De productie is onbekend een groot deel van het drinkwater is afkomstig van opgevangen regenwater (cistern). Er wordt een waterleidingnet aangelegd.
Scheepsbewegingen (2011)	geen exacte gegevens bekend schatting 1500
Luchtvaartpassagiers (2011)	-
Wegen	-
Afvalverwerking	Afval wordt ongescheiden gestort. Er is 1 legale stortplaats en er zijn meerdere illegale stortplaatsen.
Afval waterzuivering	geen, via septic tank of beerput infiltrert water in de bodem.
Milieubelastende inrichtingen	onbekend, waarschijnlijk circa 100 inrichtingen
Natuurparken	Sint Eustatius National Marine Park, The Quill National Park en Miriam Schmidt Botanical Garden

Bron: o.a. Dutch Caribbean Statistical Booklet 2012 en Openbaar Lichaam St Eustatius

Saba

Saba is het kleinste bewoonde eiland van Caribisch Nederland. De hoofdplaats is The Bottom. Naast The Bottom kent Saba nog drie dorpjes: St. John's Flat, Windwardside en Hell's Gate. Saba bestaat uit een dode vulkaan met vier lavakoepels. De hellingen lopen steil af naar zee, en de kust is rotsachtig.

De vulkaan Mount Scenery is met zijn 887 meter het hoogste punt van het eiland én van het gehele Koninkrijk der Nederlanden. Ten noorden van Saba ligt een klein onbewoond rotselandje dat ook tot het eilandgebied behoort: Green Island. Op de noordelijke punt van Saba (Flat-Point) is een vliegveldje aangelegd. Het heeft de kortste landingsbaan voor commercieel vliegverkeer ter wereld (400 meter). Er is enig toerisme. Op het eiland zijn nauwelijks bedrijfsmatige activiteiten.

Oppervlakte	13 km2
Neerslag	geen exacte gegevens bekend, schatting 1100mm per jaar
Gemiddelde temperatuur	28 °C
Bevolking (31 december 2010)	1.824 (173 inwoners per km2)
Mediaal maandelijks inkomen	-
Elektriciteit productie (2011)	8,8 miljoen kWh
Waterproductie (X 1000 m3)	Op Saba is er een waterproductiebedrijf. Productie onbekend. Een groot deel van het drinkwater is afkomstig van opgevangen regenwater (cistern).
Scheepsbewegingen (2011)	-
Luchtvaartpassagiers (2011)	-
Wegen	-
Afvalverwerking	Afval wordt ongescheiden gestort. Periodiek wordt dit afval in brand gestoken. Er is 1 stortplaats. Er wordt gewerkt aan gescheiden inzameling en er is een verbrandingsoven gekocht.
Afval waterzuivering	Geen, via septic tank of beerput infiltrert water in de bodem.
Milieubelastende inrichtingen	onbekend, waarschijnlijk circa 50 inrichtingen
Natuurparken	Saba National Marine Park

Bron: o.a. Dutch Caribbean Statistical Booklet 2012 en Openbaar Lichaam Saba

Op weg naar duurzame landbouw op Bonaire

- Productie van veevoer met effluent van de AWZI
- Scholing in het gebruik en onderhoud van landbouwmachines
- Onderzoek naar duurzame landbouw

Het team en collega's op de BES-eilanden

Marius Sliedrecht
Imane Haidour

Stef Strik
Manfred Beckman Lapré

Wim en Wilhelmiën
Hofman

Gezaghebber Saba
met afvaardiging

Jozef van Brussel
Renske van Slooten
Raul Quilotte

Jan Jaap Almenkerke
Frank van de Slobbe

Peter Montanus

Harry Paul, David van Delft, DJ Falize,
Stef Strik, Manfred Beckman Lapré

Floortje van Asperen Vervenne
Luc van Osch

RWS met afvaardiging van Saba

Harry Paul, Stef Strik met Gezaghebber en
Oud-gezaghebbers Bonaire

Milton Horn

Stef Strik
Marius Sliedrecht

Stef Strik met afvaardiging
Gemeente Breda en Bonaire

Rudsel Leito

AFVAL

De verwerking van afval en afvalstoffen in Caribisch Nederland staat in schril contrast met de situatie in Europees Nederland. Alle afvalstromen, inclusief chemisch, ziekenhuis- en gevaarlijk afval, werden in 2010 nog ongesorteerd op een stortplaats gedumpt. De stortplaatsen zijn niet uitgerust met milieubescherpende voorzieningen, zoals folie of afvalwateropvang. De stortplaatsen, landfills genoemd, monden uit in een lagune of in zee. Onbekend is of er milieubedreigende stoffen via het grondwater of rechtstreeks in zee uitspoelen en wat hiervan de effecten zijn op het mariene milieu. Een eerste globale analyse van water afkomstig uit de stortplaats Lagun op Bonaire geeft overigens geen aanleiding tot ongerustheid.

In Europa kent men een afvalhiërarchie (Ladder van Lansink):

- preventie
- voorbereiding voor hergebruik
- recycling
- andere nuttige toepassing, bijvoorbeeld energie-terugwinning;
- verwijdering.

Het Nederlandse beleid heeft als doelstelling het verhogen van de nuttige toepassing van het totaal aan huishoudelijk afval naar minimaal 60% in 2015.

De huidige situatie op de eilanden voldoet absoluut niet aan dit Nederlandse beleid. Naast milieuhygiënische problemen leveren de landfills ook problemen op voor de volksgezondheid. Een in brand gestoken landfill verontreinigt een groot gebied met verbrandingsresten. Dieren, zoals geiten, kippen en ezels lopen over de stortplaatsen op zoek naar voedselresten. Dieren die vervolgens weer worden gegeten.

Bijna alles wat op eilanden wordt ingevoerd heeft als eindbestemming de landfill.

Er ligt een enorme uitdaging om de afvalproblematiek in Caribisch Nederland aan te pakken. Afval is niet meer iets dat zomaar wordt weggegooid. Afval heeft

waarde gekregen. Gescheiden afvalcomponenten kunnen worden hergebruikt of als grondstof worden gebruikt in bepaalde processen. Restafval bevat calorische waarde bij afvalverbrandingsinstallaties, welke kan worden benut als energieleverancier. De drie eilanden zijn echter te klein om zelfstandig tot verwerking over te gaan. Het afvoeren van geringe hoeveelheden afvalcomponenten, zoals papier of glas, is te kostbaar. Oplossingen zullen moeten worden gevonden in regionale of zelfs internationale samenwerking en ondersteuning vanuit (afvalbedrijven in) Nederland.

Zwerfafval is in Caribisch Nederland een probleem. Niet alleen afval van de eilanden zelf, maar ook vanuit zee aanspoelend afval verontreinigt de kust en de stranden. Gerichte voorlichtingscampagnes, opruimacties en internationale afspraken moeten hierin verandering gaan brengen.

Gevaarlijke afvalstoffen, zoals afgewerkte olie van auto's moeten zoveel mogelijk worden opgevangen en op een verantwoorde wijze verwerkt worden. Op Bonaire zijn garagebedrijven verplicht de olie apart te houden. Ook voor diegenen die van hun auto zelf de motorolie verversen is een voorziening beschikbaar, waar de olie ingeleverd kan worden.

Op de drie eilanden staan nog vele autowrakken weg te roesten. In tuinen, langs de weg, in kunuku's of zelfs in de natuur. Kwalijke stoffen dringen door in de bodem. Het is ook een lelijk gezicht.

Er zijn enkele opruimacties gestart om autowrakken met ander oud-ijzer naar metaalverwerkingsbedrijven af te voeren. De verwijdering van autowrakken blijft lastig: elk autowrak heeft financiële waarde.

Op Bonaire is een begin gemaakt met de gescheiden inzameling van diverse huishoudelijke afvalstromen.

Op de stortplaats worden glas, metaal, witgoed, autowrakken en andere nog bruikbare componenten gescheiden bewaard voor latere verwerking. Op Bonaire is het bedrijf BonRecycling actief met de gescheiden inzameling en verwerking van bedrijfsafval.

NO TIRA SUSHI
AKI BAL LENT FEL

Door de 'twinning'-gemeente Breda zijn aan Bonaire glasbollen geschonken, die nu bij supermarkten staan om lege flessen in te kunnen deponeren.

Het glas wordt gerecycled tot grondstof voor bouwwerken, wegen en zelfs zand voor stranden.

Er is een actieve campagne voor de glasinzameling georganiseerd.

Via vier lokale zenders zond 'Radio Limpi' in 2011 een 5-tal gevarieerde programma's uit over wat de Bonaireaan zelf kan doen aan een schoner milieu. Tijdens deze uitzendingen werd oud glas ingezameld.

In 5 uur radiozendtijd werden 44.879 oude flessen ingezameld. Voornamelijk Polarflesjes, het bier van Bonaireanen en veel van de toeristen.

Op 8 september 2010 was er een hevig noodweer op Bonaire. Bij olieopslagterminal BOPEC sloeg de bliksem diverse malen in. Twee tanks vatten vlam. Een tank met zware stookolie is geblust. De andere tank, gevuld met het brandbare nafta, was met de brandbestrijdingsmiddelen van BOPEC en de lokale brandweer niet te blussen. De tank heeft veertig uur gebrand.

Een rookkolom van negen kilometer hoogte resulteerde na regenval in een zwarte neerslag van roetdeeltjes in het Gotomeer en Nationaal Park Washington Slagbaai. BOPEC heeft maatregelen moeten treffen om herhaling te voorkomen. Natuurorganisatie en inwoners van Bonaire stellen nog steeds vragen over de effecten van de brand op het Gotomeer. Tijdens lang waren er namelijk geen flamingo's meer in dit gebied.

In de droge tijd waait er een stevige noordoostpassaat op Bonaire. De wind heeft dan vrij spel op de losse grond in gebieden met schaarse begroeiing.

Resultaat is stofoverlast. Het gaat om gebieden die door overbegrazing van geiten kaal zijn, open terreinen waar delfstoffen worden gewonnen en onverharde wegen met hoge verkeersintensiteit.

Door de afname van vegetatiebedekking vermindert de infiltratiecapaciteit van de bodem en wordt de bodem in de regentijd kwetsbaar voor watererosie. Het regenwater wordt onvoldoende vastgehouden en stroomt oppervlakkig af hetgeen overstromingen en erosie veroorzaakt.

Sedimenten die in de kustwateren terecht komen verstikken het koraal.

Uit een inventarisatie op de drie eilanden is gebleken dat vooral op Bonaire asbest voorkomt. In de bouw van woningen en gebouwen zijn veel eterniet dakplaten gebruikt. Dit eterniet, afkomstig uit Venezuela, bevat wit asbest.

Regelgeving voor asbestverwijdering heeft Bonaire niet. In de Wet VROM is hierin wel voorzien. Ondanks het ontbreken van een regelgeving worden bij de renovatie van scholen en andere rijksgebouwen dakplaten zorgvuldig verwijderd en vervangen conform de Nederlandse saneringsrichtlijnen.

Er is een aparte locatie op de stortplaats Lagun ingericht, waar ook particulieren het eterniet kunnen inleveren. In het buitengebied, op de kunuku's, ligt veel illegaal gestort asbest. Een grote asbestschoonmaakactie is gewenst.

In Caribisch Nederland is een tekort aan grondstoffen voor de bouw en infrastructurele projecten. Nagenoeg alle bouwmaterialen moeten worden geïmporteerd, wat erg kostbaar is.

Dit heeft ertoe geleid dat er – met name op Bonaire – grond, diabase en koraalsteen wordt afgegraven en vernalen in puinbrekerijen.

Dit leidt tot aantasting van de oorspronkelijke bodemstructuur en vernietiging van aanwezige flora en fauna. Ook ontstaan er "gaten" in het landschap. Deze worden later veelal volgestort met afval.

Bonaire

Delfstoffen diabase

Delfstoffen koraalsteen

Bonaire

1342 potholes
4 vacuum stations
570 pit collectors
93,800 manhours
35 flat tires
65,000 meter sewer line
29,000 meter asphalt
35 million US Dollars

**Bonaire is busy working on new infrastructure.
We apologize for any inconvenience.**

We are working on a new sewage and water treatment system to protect our valuable land and coastline.
We want to be ready by September 2012, please return or enjoy our beautiful island.

Bonaire
Water & Sewer
at heart

I N L E I D I N G

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft de eilanden ondersteuning geleverd bij het ontwikkelen en tot stand brengen van grote infrastructurele werken. Het grootste en meest bedreigende milieuprobleem was de afvalwaterproblematiek op Bonaire.

Al decennia lang is geconstateerd dat de lozing van afvalwater op den duur zal gaan leiden tot uitspoeling van voedingsstoffen en andere milieubelastende stoffen in zee. Omdat direct aan de kustlijn de marine natuurparken aanwezig zijn met beschermde koraalriffen, vormt dit een gevaar.

Voedingsstoffen leiden tot algengroei. Algen bedekken de koralen, die vervolgens verstikken en afsterven. Bonaire beschikt over een van de mooiste goed bereikbare koraalriffen ter wereld. Deze riffen hebben een enorme aantrekkingskracht op duiktoerisme. Dit vormt een van de belangrijkste pijlers van de eiland-economie.

Om te voorkomen dat stoffen uit het afvalwater het zeemilieu bereiken is er in 2011 een afvalwaterzuiveringsinstallatie gebouwd. Deze installatie ontvangt het afvalwater dat vacuümtrucks inzamelen bij hotels en huishoudens. Dit afvalwater wordt nu niet meer in de bodem gestort, maar gezuiverd in een moderne zuiveringsinstallatie.

In 2011 is bovendien begonnen met de aanleg van een rioolstelsel in de kuststrook van Kralendijk. Het is de bedoeling dat in 2013 het afvalwater uit de gehele kuststrook naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie wordt afgevoerd.

Het Ministerie heeft ook flink geïnvesteerd in de renovatie van de vliegvelden op de drie eilanden. Op Bonaire is de start- en landingsbaan uitgebreid en geheel vernieuwd. Geprobeerd wordt de luchthavens te laten voldoen aan de internationale veiligheidsnormen voor de luchtvaart.

De voorgenomen bouw van ongeveer 50 nieuwe tanks ten behoeve de Statia Terminals (NuStar) heeft een enorme impact op het karakter en de economie van Sint Eustatius. Het bestuurscollege van Sint Eusta-

tius heeft in beginsel ingestemd met de uitbreiding in Cul de Sac, nabij Oranjestad. Hiervoor waren dertien vergunningen benodigd, waarvan de bouwvergunning, wijziging bestemmingsplan en milieuvergunning de grootste procedures met zich mee hebben gebracht.

Door het eilandbestuur is het Ministerie van I&M gevraagd om volledige projectondersteuning. Er is ruim een jaar hard gewerkt om de beoogde vergunningen tijdig gereed te hebben. Hiervoor is een contract met Rijkswaterstaat aangegaan. Uiteindelijk is vanwege financiële overwegingen de aanvraag door NuStar ingetrokken en daarmee het hele plan van tafel gegaan.

Het afvalwater uit de kuststrook van Kralendijk wordt niet langer in de bodem gestort of geloosd, maar gezuiverd in de afvalwaterzuiveringsinstallatie.

In Kralendijk wordt riolering aangelegd, dat gepaard gaat met de nodige overlast en ergernis voor het verkeer.

Uiteindelijk zal iedereen baat hebben bij de aangelegde riolering en zuivering van het afvalwater.

Uit veiligheidsanalyses kwam naar voren dat de luchthaven op Bonaire niet voldeed aan de minimale internationale voorschriften. Door I&M werd daarom een masterplan opgesteld. De hoogste prioriteit kreeg de renovatie van de landingsbaan. Het asfalt was in zeer slechte staat. De rest van de luchthaven en infrastructuur zoals een nieuwe terminal, zullen in de toekomst ook aangepakt worden.

Eind 2011 was RWS betrokken bij de uitbreiding van een nieuw tankpark bij Nustar en de aanleg van een nieuwe haven op Sint Eustatius. RWS is gevraagd om, namens de overheid, de coördinatie op zich te nemen. Er moest een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld, bouw- en milieuvergunningen worden verleend en beoordeeld worden of archeologisch erfgoed werd aangetast.

St. Eustatius

Nustar uitbreiding

Uit een juridische scan bleek al gauw dat regelgeving op het gebied van bouwen, wonen en milieu op de Caribische eilanden sterk was verouderd.

Er ontbrak een solide wettelijke basis op grond waarvan ruimtelijk- en milieubeleid kan worden gevoerd. Bescherming van de leefomgeving was evenzo onvoldoende geborgd.

Samen met de eilanden en de 'twinning'gemeente Breda, is gewerkt aan een 'op-maat' wetgeving: de Wet VROM BES. Deze kaderwet regelt o.a. zaken op het gebied van huisvesting, bouwen, ruimtelijke ordening, afvalstoffen, delfstoffen, milieubeleid, bodem, gevaarlijke stoffen, milieugevaarlijke activiteiten en inrichting, milieueffectrapportage, bevoegd gezag en handhaving.

De wet is sterk vereenvoudigd in vergelijking met de wetgeving in het Europese deel van Nederland.

De implementatie van de Wet VROM BES vindt stapsgewijs plaats.

Het bestuur wil alle taken op dit gebied onderbrengen in een aparte directie. Het bestuur wil integraal (en risicogericht) gaan handhaven. Met de vorming van de directie wordt eveneens een functiescheiding doorgevoerd tussen “gunnende” en “handhavende” taken. Dit komt de transparantie ten goede. Het openbaar lichaam heeft de toenmalige Inspecteur-generaal Harry Paul van de VROM inspectie verzocht om ondersteuning. Deze vraag paste in de visie en het plan van aanpak van Ministerie van VROM en is met ja beantwoord.

Samen met het eilandbestuur en de hoofden van de verschillende inspectiediensten van het openbaar lichaam is door een kwartiermaker/ interim directeur van de VROM inspectie een plan opgesteld voor de inrichting van de nieuwe directie Handhaving. Een boeiende opdracht waar de bestuurlijke visie op handhaving regelmatig botste met de visie van de medewerkers. Een tocht waar de oorspronkelijke ambtelijke harde lijn: “we handhaven om te handhaven” is omgezet naar de visie; “handhaving verbetert de naleving en dit komt een duurzame leefomgeving te goede”. Handhaving is hierbij onderdeel geworden van de beleidscyclus.

Naast deze cultuurwending zijn er door de VROM inspectie ondersteunende trainingen gegeven. Hierbij zijn de Nederlandse inzichten en aanpak op handhaving gepresenteerd en samen met de Caribische collega's is gezocht naar een passende aanpak voor Bonaire. Hoe voer je een bedrijfsbezoek uit? Hoe kun je integraal handhaven, oor en oog zijn voor een

specialistisch mede-inspecteur? Hoe kun je samenwerken met andere (Rijks)inspecties, wat doen ze? Wanneer en hoe pas je een strafrechtelijke sanctie toe en wanneer bestuursrechtelijk? Hoe en wanneer schaal je op?

Het opstellen van een handhavingsstrategie “zo handhaven we in Bonaire”, een handhavingsprogramma en het daar uit voortvloeiende handhavingsprojectplan, bleken nuttige instrumenten om de bestuurlijke ambitie en de ambtelijke organisatie vorm te geven.

Instrumenten die zeker nog niet allemaal volledig zijn uitgewerkt of geïmplementeerd. Dit zal nog enige tijd duren. Maar de eerste stap: de uitvoering van een integrale handhaving is gezet.

Foto:

Managementteam directie handhaving en toezicht:
Marco Gravenhorst, Oswin Cristina, Frensel Janga,
Manfred Beckman Lapre, Albert Cristian.

I N L E I D I N G

Het openbaar lichaam Bonaire is al enkele jaren bezig met een organisatieverandering. Het bestuur van Bonaire wil haar dienstverlening naar bedrijven en bevolking verbeteren. De bestuurlijke ambitie is een transparante, effectieve klantgerichte organisatie. Door het bestuur zijn hiervoor een aantal speerpunten benoemd. Een daarvan is de versterking van de handhaving en het toezicht.

De toetreding van de Caribische eilanden betekende naast de invoering van veel nieuwe wetten en regels ook een andere manier van werken.

Door de verschillende Ministeries zijn daarom tal van trainingen georganiseerd. Naast kennis werd hiermee een netwerk opgebouwd dat de uitvoering ten goede komt.

Enkele trainingen (mede) georganiseerd door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu:

- Transport en vervoer van gevaarlijke stoffen
- Handhaving in het veld
- Handhavingsinstrumenten
- Ship sanitation
- Rampenbestrijding.

Elke training werd met veel enthousiasme en leergierigheid ontvangen. Vol trots worden certificaten en deelname bewijzen getoond !

Zeeschepen moeten voldoen aan internationale wet- en regelgeving, zoals SOLAS, MARPOL en ILO.

De handhaving van deze regels gebeurt door het uitvoeren van Port State Control inspecties.

In Caribisch Nederland worden Port State Control inspecties geharmoniseerd uitgevoerd in het kader van het Caribbean Memorandum of Understanding (CMoU) waar Nederland sinds juli 2011 lid van is.

Met de inwerkingtreding van de Wet maritiem beheer BES is Rijkswaterstaat beheerder van het zeegebied rondom St Eustatius, Bonaire en Saba. Onderdeel van deze beheerstaak is de vergunningverlening voor bouwwerken in zee en het toezicht op naleving.

RWS heeft in de eerste jaren vooral risicogestuurd deze taken opgepakt; daar waar sprake was van achterstallig onderhoud. Zowel fysiek als op het gebied van vergunningverlening en toezicht is een inhaalslag gemaakt.

Naar 2015 werkt Rijkswaterstaat toe aan het mandateren van bevoegdheden naar de lokale eilandsbesturen. Rijkswaterstaat legt zich komende jaren toe op de verdere ontwikkeling van capaciteiten en lokale uitvoeringskaders, voor zowel vergunningverlening als toezicht.

COLOFON

Dit fotoboek is een uitgave van:
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Plesmanweg 1-6 | Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag

Publicatiedatum Maart 2013

Meer informatie:

Meer informatie over de werkzaamheden van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu in Caribisch Nederland kunt u vinden op de website van de Rijksdienst Caribisch Nederland: www.rijksdienstcn.com en de website van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu: www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm.

Fotografie en tekst:

De foto's en teksten in dit boek zijn, tijdens hun werk in Caribisch Nederland, gemaakt door diverse medewerkers van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Inspectie leefomgeving en transport en Rijkswaterstaat.

Speciale dank gaat uit naar de Stef Strik (stef.strik@minienm.nl), Jozef van Brussel (jozef.van.Brussel@minienm.nl) en Manfred Beckman Lapre (manfred.beckmanlapre@rwsleefomgeving.nl). Door hen is het merendeel van de foto's genomen.

Vormgeving, beeldselectie en realisatie:

© 2013 Jacqueline en Bart Landheer voor
Fundashon Bon Kousa: www.bonkousa.org

